

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Ioseph Christi nutricio, Sermo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

Ephes. 1.

nostram à se susceptam reformavit, naturaque imaginem ac dignitatem, quam contumacia primi parentes amiserant, restituit: eamque supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, atque omne nomen, quod in hoc, aut futuro seculo nominatur, prouectam, in cælesti folio collocauit. Ipsi gloria, & imperiū, & honor, & adoratio cum Patre & Spiritu sancto nunc & semper & in æterna secula, Amen.

ALOYSIVS LIPOMANVS EPISCOPVS
VERONENSIS, CANDIDO PIOQUE

Lectori.

Præfationem ad hunc, qui sequitur, Diui Iohannis Chryso-
mi sermonem legendum accedas, benigne Lector, est quod
te aliquantulum detineam, cautumque reddam. Videbis
nanque magnum Chrysofomum eiusdem hinc esse senten-
tia, cuius & in libro de excidio Hierosolymitano Egesip-
pus, & Eusebius Casarensis libro 2. cap. 1. Ecclesiastica Hi-
storia, multi que ex Græcis patribus fuisse leguntur: nempe
beatissimum Ioseph sanctissimæ Deiparæ sponsum, filios ex
alia vxore suscepisse, & inter cæteros Iacobum Apostolum,
cognomento fratrem Domini: Ea verò deinde repudia-
ta, seu, ut alij volunt, pramortua, in castitate vixisse, &
liberos in disciplina & timore Domini educasse. Huius etiam opinionis fuisse vide-
mus Diuum Hilarium Pictaorum Episcopum, super Matthæum capite primo, &
Diuum Ambrosium Mediolanensem Antistitem, super Epistolam ad Galatas capite
primo. Chrysofomum quoque secutus est compilerator eius Theophylactus Bulga-
riæ Archiepiscopus, qui eundem Iacobum, & reliquos fratres, filios asserit fuisse Ioseph:
sed alio modo, quam Chrysofomus autumat. Cuius verba, ut melius res per-
cipiatur, subnectam. Ait enim is super Matthæum capite decimotertio: Fratres ha-
buit Dominus, & sorores, Ioseph filios, quos genuit ex vxore fratris sui Clopæ. Mor-
tuo enim absque liberis Clopæ, Ioseph, iuxta legem, vxorem eius accepit, & pueros
procreauit sex, quatuor mares, & duas foeminas: Mariam, quæ dicebatur Clopæ filia
secundum legem, & Salomen. Et hæc quidem ille. Vides igitur, quid magni vtriusque
Ecclesiæ viri de B. Ioseph sentiant.

Ego, ut verum fatear, & animum meum coram Deo, teque ac toto Christiano orbe
testatum faciam, (pace sit dictum omnium horum præ excellentium virorum, quos in
alijs sequor plurimum, amplector, & tanquam venerabilissimos patres vehementer
obseruo: at in hoc mihi placere nequaquam possunt) semper contrariâ tenui sententi-
am, tenereque profitebor usque ad mortem: nisi sancta mater Ecclesia diuersum aliquid
super hoc statuatur: vel nisi quis me potentioribus & efficacioribus vserit rationibus, ut
à mea victus recedam opinione. Credoque & firmiter teneo, beatissimæ Virginis spon-
sum, virginem & ipsum fuisse, nec vnquam pudicitia suæ florem amississe. Talem enim
matrem, talem sponsum, & talem tantumque filium, talem putatum patrem habere
par erat. Et nè ex meo cerebro hæc eruta videatur sententia, tribus eam, si potero, eni-
tar medijs confirmare: Sacra primùm ipsius scripturæ fontibus, iisdemque pie recteque, &
secundum germanum sensum deductis: constanti etiam, ut credimus, & quæ vinci non
possit, ratione: Tum demùm sanctorum aliquorum patrum autoritate. Quod nisi ef-
fecero, tum tu me imperitiæ stultitiæque arguito: atque ego liberam tibi concedam,
quicquid volueris, credendi potestatem. Audi ergo diligenter & patienter ausculta,
quæ pro hac sententia firmanda tibi afferro.

Ac primùm quidem id nobis explorandum cenfeo, num ex scripturis, quisnam verus
pater, & quæ vera mater fuerit Iacobi istius minoris, qui etiam dictus sit frater Domini,
reperiri possit. Credoque non fore id difficile, immò ex propatulo loco satis constare.
Sed assertio illa præmittenda, quam negare mihi nequaquam possunt etiam ij, qui vel
sacras literas eminus saluauerint: Scripturam nempe sacrâ quoties ita loquitur, Isaac
Abrahæ, vel Iacob Isaac, hunc in audientium aures sensum & intelligentiam immitte-
re, & non aliam, Isaac esse filium Abrahæ, & Iacob filium esse Isaac. Hoc Lucæ 3. capite
maximè ostendere possumus, vbi genealogia Domini ex Ioseph ascendendo usque ad
Deum describitur. Dicitur nanque ibi: Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorū trigin-
ta ut putabatur, filius Ioseph, qui fuit Heli, subauditur filius: qui fuit Matthat, nempe
filius:

S. Ioseph
perpetuò
virginem
mansisse.

Luc. 3.

filius: & sic de singulis vsque ad Adam, de quo vltimo loco dicitur: Qui fuit Dei: & sub-
intelligitur filius. Hoc idē probatur Iohānis vltimo, cū dicit Dominus Petro: Simon Iohan. 21.
Iohannis, amas me? Hoc est, Simon fili Iohannis. Quod itā esse ostendit Dominus ipse
Matthæi xvj. vbi dicit ad eundem: Beatus es Simon bar Iona, quia caro & sanguis
non reuelauit tibi; sed pater meus, qui in cælis est. Bar enim Hebraicè, Latinè filium
sonat

Vnus est duntaxat locus, in quo propositio ista non currit, quando videlicet aliter
interpretari scriptura ipsa te necessariò compellit. Et vt me intelligas, opportunum tibi
affero exemplum Lucae sexto, vbi duodecim Apostolorum nomina recensentur: quo
in loco inter cætera habetur: Et Simonem, qui vocatur Zelotes, & Iudam Iacobi, & Iu-
dam Iscariotem, qui fuit proditor. Quomodo hic expones Iudam Iacobi? Filium ne?
Minimè quidem; quoniam te alia scriptura ita facere prohibet. Quomodo ergo Iudam
Iacobi fratrem interpretaberis, quoniam is in sua Canonica Epistola, ita de seipso lo-
quitur: Iudas Iesu Christi seruus, frater autem Iacobi. Vbi autem nulla nos adigit scri-
ptura, semper prædicta regula propositio que tenenda est.

Venio nunc ad ipsum quæstionis scopum; & patrem Iacobi minoris, dico non fuisse
Ioseph, sed Alphæum. Hoc probamus ex Matthæi capite X. vbi ponens Euangelista
duodecim Apostolorum nomina, ita inquit: Duodecim autem Apostolorum nomina
hæc sunt: Primus dicitur Petrus, & Andreas frater eius; Philippus & Bartho-
lomeus, Iacobus Zebedæi & Iohannes frater eius; Thomas & Matthæus publicanus; &
Iacobus Alphæi, & Thaddæus, Simon Chananæus, & Iudas Iscariotes, qui & tradidit eū.
Marcus quoque capite 3. & Lucas capite 6. & ipsi duodecim Apostolorum catalogum
recensentes, sicut primum Iacobum cum Iohāne fratre, Zebedæi, ita Iacobum alterum,
Alphæi dicunt. Quod si primum illum Zebedæi filium exponere cogaris, (Eius enim fi-
lius fuit, vt ex Matthæo eodem capite quarto, & Marco capite primo constat) ita etiam
secundum Iacobum, hunc videlicet minorem, fratrem Domini nuncupatum, Alphæi
filium exponere, velis nolis, compelleris. Cur enim Iacobum illum ex Zebedæo natum
patre asseras, hunc autem ex Alphæo natum neges? Aut ergo utrosque filios expone,
aut utrosque nega: vel scripturam adducito aliquam, propter quam Zebedæum Iaco-
bi maioris patrem dicere cogaris; Iacobi autem minoris Alphæum patrem non ita.
Quam certò scio haudquaquam inuenire poteris. Crede ergo expositioni nostræ. Et
hoc quantum ad patrem pertinet.

Quæ verò Iacobi huius Iusti mater fuerit; & ipsa scriptura se consulentibus aperit. Si
enim legeris 27. Matthæi caput, inuenies profectò ita in eo scriptum: Erant autem ibi
(nempe vbi crucifixus est Dominus) mulieres multæ à longè, quæ secutæ erant Iesum à
Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Ioseph
mater; & mater filiorum Zebedæi. Et nè qua detur tibi dubitandi occasio, quis iste sit
Iacobus, cuius mater Maria dicitur, scrupulum tibi omnem aufert Marcus, capite deci-
mo quinto inquit: Erant autē & mulieres de longè adspicientes; inter quas erat Ma-
ria Magdalene, & Maria Iacobi minoris & Ioseph mater, & Salome: quæ, cū esset in
Galilæa, sequebantur eum, & ministrabāt ei. Et quia futuros esse hæreticos preuidebat
Spiritus sanctus, qui hanc Mariam, quæ Iacobi minoris & Ioseph mater dicitur, eadem
esse, quæ & Saluatorem nostrum peperit, quæque ex Ioseph marito Iacobum hunc fra-
trem Domini, & alios fratres eius genuisset, impudentissimè asserturi erant: Iohannes
discipulus Domini dilectus, omnium Euangelistarum vltimus, hanc hæreticorum bla-
spemiam omninò sustulit, cū dixit capite 19. Stabant autem iuxta Crucem Iesu ma-
ter eius, & soror matris eius Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Mariam Cleophæ, id
est, filiam accipe, secundum propositionem nostram primo loco positam. Ecce ergo
quam alij Euangelistæ Mariam Iacobi minoris & Ioseph matrē nominant; Iohannes so-
rorem matris Iesu dicit, & Cleophæ filiam. Et quia soror erat sanctæ Dei genitricis; idē
Iacobus, Ioseph, Iudas & Simon fratres Domini vsitato scripturæ more, quo filij duorū
fratrum, seu duarū sororum, hoc est, patruales, vel consobrini, fratres nuncupari solent;
& ipsi fratres Domini dicti sunt, Matthæi 13. in fine.

Ex his omnibus luce, vt arbitror, clariùs meridiana liquet, patrem Iacobi minoris, fra-
tris Domini dicti, & fratrum illius fuisse Alphæum: eorum verò matrem Mariam so-
rorem sanctissime Deiparæ, filiamque Cleophæ. Quæ autem Mariæ istius mater fuerit, ad
præsens intactum relinquo. (fortè in fine huius epistolæ & de hoc aliquid dicitur.) Non
enim ad præsentem quæstionem multum spectare videtur. Satis nanque nobis est scire,
L1 fororem

fororem illam beatissimam Virginis extitisse. Quod si Iacobus, & ceteri eius fratres, Alphai, & huius Mariæ Cleophae filia, filij fuerunt, videant, obsecro, quomodo id fieri possit, ut Ioseph pater Domini putatius, ex alia vxore eos genuerit.

Ratio tri-
membris.

Venio modo ad rationem vrgentissimam trimembrem, cui iudicio meo nullus apte satis & idonee respondere poterit, quæ est huiusmodi, Aut Ioseph aliam vxorem, ex qua Iacobum & alios fratres suscepit, ante beatam virginem habuit, quæ postea mortua est, vel repudiata. Aut simul cum beata virgine & alteram illam habuit. Aut denique post mortem sanctæ Mariæ alteram vxorem superinduxit, ex qua filios illos suscepit. Nec enim quartum membrum mihi dare poteris.

Marth. 1.

Si primo modo dixeris, ut velle videtur Hilarius: videlicet ex priori coniugio filios illos susceptos, hoc profecto falsum est, & à veritate alienum. Nam ista coniunx, quam tu præterdis antè ductam, & postea mortuam, non potuit esse altera à Maria ista, sorore matris Domini, quæ ab Evangelistis mater dicitur fuisse Iacobi minoris, quæ tamen tempore mortis Christi viua erat, & stabat iuxta crucem Iesu vnà cum sorore sua sancta Deipara, quæ dudum antè, & iam annis 33. fuerat ipsi Ioseph desponsata, ut superius ex Euangelis ostensum est. Quod si dicas, Ea quidem viua potuit esse, sed repudiata, ut vult Chrysostomus, vide, obsecro, quomodo id asserere possis: tum quia non conuenit viro iusto, cuiusmodi erat Ioseph, Evangelio teste, sanctam mulierem, quæ continuè Dominum sequebatur ministrans ei, repudiare: tum quia, ea adhuc viuente, minimè beatam virginem sororem suam habere potuisset, ut in sequenti membro euidenter patebit.

Gen. 29.

Dices forsitan, Ambas Ioseph vno eodemque tempore vxores habuit, Mariam scilicet Domini matrem, & Mariam alteram sororem eius. Hoc simili modo mendacium esse conuincitur, sed & insulsius primo dicto. Nam licet Iacob Patriarcha duas simul vxores habuerit, Liam & Rachel, hoc tunc ex diuina permissione, aut etiam significatione factum est. Præsignificabatur enim in duabus illis sororibus Iudæorum Synagoga & Ecclesia de gentibus congreganda, siue actiua vita & contemplatiua. Quod si forsasè in alijs quoque factum fuisse reperitur, quod haud credo facile ostendi posse, id usque ad legis Mosaicæ promulgationem licuit. At ea lata, minimè: immò quid faceret, mandatum est tolli de medio populi sui. Adduco autem tibi diuinam ipsam legem, factum hoc omninò inhibentem, quæ est huiusmodi, Leuitici 18. Sororem vxoris tuæ in pellicatum illius non accipies, nec reuelabis turpitudinem eius, adhuc illa viuente, vel ut alij legunt, vxorem cum sorore eius non accipies ad amulationem, vel ad la-

Leuit. 20.

Gen. 30. &c.

cessendum. Nempe sicut faciebant duæ vxores Iacob, quæ magna inter se ob virum ardebant zelotypia. Quam legem Hesy chius, Radolphus, ceterique libri illius expostores, de eo intelligunt, qui vxori simul & eius sorori iungatur, ita ut duas sorores pariter vxores habeat, illeque in vnus viri contubernio simul habitent, aut quomodo cunque, vna viuente, quam cognouerit, alteram superinducat.

Superest ergò, ut tertium modum eligas, & dicas, post mortem sanctissimæ virginis Ioseph hanc Mariam in coniugem accepisse, ex qua Iacobum minorem, & alios filios & filias genuit. Hoc si dixeris, in eandem, & adhuc maiore foueam te præcipitè dabis, à qua nunquam exire poteris. Nam cum beata virgo post mortem filij sui superuixerit, quomodo potuit Ioseph, ea mortua, sororem Mariam ducere, & Iacobum, & ceteros fratres eius ex ea generare, qui iam, adhuc viuente Salvatore nostro, grandæui erant, & in Apostolos eius assumpti, ut patet ex Euangelistarum libris, in quibus etiam Maria hæc Iacobi minoris iam profecto nati, & non nascituri, matris titulo prænotata, iuxta crucem Domini stetit reperitur. Impossibilia hæc sunt, & eruditibus auribus indigna. Vides iam, quocunque te vertas, in dissolubiles esse tricas, à quibus te explicare non possis: Non ergò verum, Ioseph ex alia vxore Iacobum minorem, cognomine fratris Domini, genuisse.

Tertium erat medium, quo nostram hanc assertionem nos probaturos dixeramus, sanctorum nonnullorum patrum autoritas, qui virginem fuisse sanctum quoque Domini patrem putatiuum manifestè adstruunt. Inter hos post Abdiam Babylonie Episcopum, in vita sanctorum Apostolorum Simonis & Iudæ, quam is eorum discipulus longo sermone descripsit, primum obtinet locum Diuus Hieronymus, qui in libro de perpetua virginitate Mariæ contra Heluidium hæreticum ita ait: Tu dicis Mariam virginem non permansisse: ego mihi plus vendico, etiam ipsum Ioseph virginem fuisse per Mariam, ut ex virginali coniugio virgo filius nasceretur. Si enim in virum sanctum fornicatio non cadit, & aliam eum vxorem habuisse non scribitur, Mariæ autem, quam putatus est

est habuisse, custos potius fuit, quam maritus? relinquitur, virginem cum mansisse cum Maria, qui pater Domini meruit appellari.

Huic proximè succedit Diuus Augustinus, & ipse Ecclesiæ Doctor insignis, qui in fine Sermonis 14. de Natiuitate Domini ita dicit; Habe ergò, Ioseph, cum Maria cõiuge tua cõmunem virginitatem membrorum, quia de virgineis membris virtus nascitur Angelorum. Sit Maria sponsa Christi, in carne sua virginitate seruata. sis autem & tu pater Christi, cura castitatis, & honorificentia virginitatis, vt de virgineis membris genitricis seculis Christianis nulla sit zelotypia. Et paulopost; Gaude itaque, Ioseph, nimumque congaude virginitati Mariæ, qui solus meruisti virginalem affectum possidere coniugij? quia per meritum virginitatis ita separatus es à concubitu vxoris, vt pater dicaris Saluatoris.

Rupertus quoque Abbas Tuitiensis super Matthæum capite 1. relatis Diui Hieronymi verbis contra Heluidium, eius sententiam amplectitur & approbat.

Sequitur hanc eandem & Hugo de Sancto Victore, in Annotationibus super Epistolam ad Galatas, quæstione 5.

Demum Beda Venerabilis, quem de industria in vltimo loco referuari, in hæc sententiam & ipse accurrit, qui etiam super Marci caput. 6. de fratribus Domini loquens, inter cetera ait; Fratres & sorores Domini, Iudei secum esse testabantur: qui tamè non liberi Ioseph, aut Mariæ, iuxta hæreticos, putandi sunt: sed potius, iuxta morè sacre scripturæ, cognati ipsorum sunt intelligendi: quomodò Abraham & Lot fratres appellantur, cum esset Lot filius fratris Abrahæ. Cuiusmodi inuenies multa. Vides ergò, si quis dixerit hos Domini fratres, vel ex beato Ioseph natos, vel ex sancta ortos Dei genitricis, nedum inhonestam asseritionem, sed etiam hæreticam inuentionem esse.

Quòd si adhuc clariùs, quomodò Iacobus & ceteri fuerint Domini fratres, cognoscere desideras, & per quæ sanguinis gradum, vel cognationis, siue affinitatis lineam, lege Hugonem ipsum in prædicto loco, qui abundè tibi in hoc satisfacet, id ipsum ostendere satagès. Quòd si fortè nec, quæ ibi dicit, tibi placuerint, nempe Cleopham post mortem Ioachim accepisse Annam beatæ Virginis matrem in vxorem, ex qua Mariam hanc Iacobi & ceterorum fratrum matrem genuerit: quemadmodum nec mihi placere potest, tãtam illam matronam post sterilitatis diuina gratia solum impedimentum, & post dignissimæ illius plantulæ foeturam, nempe Reginæ Angelorum & Domina nostræ ortum, mortuo Ioachim, vnũ atque alterum, vt vulgò dicunt, sibi maritos superinduxisse: & rursus atque rursus coniugales amplexus adamasse: dicitur Cleopham, qui hanc Mariam Iacobi matrem genuit, fratrem germanũ sancti Ioseph fuisse, vt Theophylactus asserit, qui ex coniuge sua, quæcunque ea fuerit, Mariam hanc genuerit, quæ postea Alphæo nupta, mater horum filiorum effecta sit. Cum ergò sanctissima Maria sponsa fuerit beati Ioseph, Cleophæ glos fuit, illeque ei leuir, atque filia eius Maria beatæ Virginis neptis, quæ eius soror, more scripturarum, dicta fuerit, sicut Lot frater Abrahæ. Hincque factum, vt Iacobus minor, & reliqui eius fratres, fratres etiam Domini dicti fuerint. Et hoc modo si dixeris, in nullam incidēs difficultatem.

Quòd si nec hoc tibi placet, aliam tu excogita rationem meliorem, cui ego libens acquiescam, modò nè dixeris, sanctũ & iustum virum Ioseph, à Deo ad custodiam castissimi templi eius & Spiritus sancti tabernaculi, hoc est, beatissimæ Deiparæ, electum, & tãta dignitate decoratũ, vt pater filij sui in terris dici mereretur, alterius se vxoris osculis & amplexibus miscuisset, ac suauissimum decoræ pudicitia florẽ amississe. Non quòd, si hoc fecisset, aliquid iustitiæ eius, aut beatissimæ Virginis, vel admirabilis filij eius sanctitati detraheret, cum honorabilis vbique prædicetur nuptiæ, & torus immaculatus; Hebr. 13. sed quia indecens quo dammodo Dei filio videretur, si, dum virginitatis gloriam, meritum ac priuilegium in sua, sanctissimæque matris persona, primùm dedicabat, eandem minimè in patre quoque suo putatiuo, tanquàm non suauiter omnia disponderet, cooperasset? Cum ille maximè ad noui testamenti gratiam, in qua bibitur vinũ germinans Zach. 9. virgines, pertinuisse videatur.

Quòd si dixeris: Et quid ad dicta sanctorum patrum, contrariam sententiã tenentium, respondebis? Quid, inquis, respondebo? De duobus alterum? vel (quod tangere visus est Beda) ab hæreticis hæc in eorũ voluminibus fuisse interiecta, cuiusmodi plurima etiam alijs in rebus immista quandoque cognoscere possumus: vel quæ ab eis dicta sunt, imprudentiusculè ac minus accuratè (prout humana fragilitas fert, quòd grauif-

simi etiam & eruditissimi viri quandoquē dormitē) fuisse enunciata. Nam si maiori cum diligentia Euan-gelicos codices perpēdisserit, nequaquam Iacobum minorem fratrem Domini, sicut Ioseph, sed Alphai proculdubio asseruissent: sicut & Iacobum maiorem, Zebedai filium, & Petrum Iona vel Iohannis, adstruere compulsi sunt.

Habes ergo meam, bone lector, hac de re sententiā: quam & te quoque, si pius es, si castitatis & sanctimonie amator, si beati Ioseph deuotus filius existis, secururū non ambigo. Plura autem, si Veronae in Episcopatu meo fuissem, super hoc forsitan collegissem, vbi & librorum mihi copia suppeditat, & adsunt nonnullarū Epistolarum scheda vltro citroque missarum, dum recolendae memoriae Iohannes Cochleus vir doctissimus, & de Christiana republica optimē meritis, adhuc nobiscū in humanis ageret. Nā memini hac de re inter nos multa & dicta & constituta fuisse. Hęc verò, quę per me nūc apud nobilissimū Poloniarū regnū Pontificium Legatum agentē, & libris ferē carentem, atq; assidue huc illucque obequitantem, ac negocijs difficillimis implicatum, quasi ex memoria dici potuerunt, tu & benignē suscipito, & aequi bonique consulto. Vale.

SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS CHRYSOSTOMI ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI, in sanctissime Deigenitricis Annunciationem

Oratio. Est in Metaphrasē.

Gen. 3.

Gabriel cur missus ad Virginem.

Rursus letitię nūcij, rursus libertatis indicia, rursum reuocatio, rursum reditus, rursum gaudia, rursum a seruitute liberatio. Angelus cum Virgine loquitur, quoniam serpens cum muliere locutus fuerat. Sexto, inquit, mense missus est angelus Gabriel a Deo ad Virginem desponsatam viro. Missus est Gabriel, vt totius mundi salutem nunciaret. Missus est Gabriel, vt scriptum reuocationis Adami afferret. Missus est Gabriel ad Virginem, vt mulieris dedecus in honorē conuerteret. Missus est Gabriel, vt puro sponso thalamum pararet. Missus est Gabriel, vt inter creaturam & creatorem spōsalia celebraret. Missus est Gabriel ad animatum palatium regis angelorum. Missus est Gabriel ad Virginem desponsatam quidem Ioseph, sed seruatam filio Dei. Missus est seruus incorporeus ad Virginem immaculatam. Missus est a peccato integer ad corruptionis expertem. Missus est lucernę splendor, qui iustitię solem nunciaret. Missus est nitor aurorę, qui diei lumen præcurreret. Missus est Gabriel, vt ostenderet eum, qui est in sinu Patris, in matris etiam vlnis gestari. Missus est Gabriel, vt indicaret, qui est in folio, in spelunca etiam iacere. Missus est miles, qui Imperatoris mysterium promulgaret. Mysterium, quod fide cognoscitur, & curiositate non inuenitur. Mysterium adorandum, non humana prudentia ponderandum. Mysterium diuinis, non humanis rationibus explicandum.

In mense sexto missus est Gabriel ad Virginem. Quem sextum mensem dicit? Quem?

Sextus mensis.

Luc. 1.

Ex quo nimirum Elisabeth bonū accepit nūcium, ex quo Iohannem concepit. Vnde id planum fit? Ipsemet Angelus Virginem alloquens, sic interpretatur: Ecce Elisabeth, inquit, cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis est sextus illi, quę vocatur sterilis. Mense sexto, scilicet, cōceptionis Iohannis. Oportebat enim, vt miles anteciret: consentaneum erat, vt minister antecederet: æquum erat, vt index Domini presentiam significaret. Mense sexto missus est angelus ad Virginem desponsatam viro. Desponsatam, non autem coniunctam. Desponsatam quidem, sed seruatam. Cur desponsatam? Nē celerius latro mysterium intelligeret. Nam per virginem quidem regem esse venturū improbus non ignorabat, quippe qui Elia ipse quoque verba illa audierat.

Esa. 7.

Eccē virgo in vtero habebit, & pariet filium. Itaque singulas virgines obseruabat, vt vbi mysterium impleri animaduerteret, infamiam pararet. Idcirco Dominus per desponsatam venit. Quę enim desponsata fuerat, deinceps in manū sponsi tradenda erat. Mense sexto missus est Gabriel ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Ioseph. Audi quid de hoc viro & de Virgine dicat Propheta: Dabitur hic liber ob signatus viro scienti literas. Id est, Virgo planē immaculata. A quo dabitur? A sacerdotibus utique. Cuius viro? Fabro Ioseph. * Hic Ioseph, fratres, claro prius iunctus matrimonio suscepit liberos: post autem, vxore repudiata, in castitate vixit, & liberos in disciplina & timore Domini

Esa. 29.

Cautē hoc lege. nam

liberos: post autem, vxore repudiata, in castitate vixit, & liberos in disciplina & timore Domini